

Ärendet

Tillsyn av grundläggande vuxenutbildning Arena Utbildning i Västerås kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att senast den **25 maj 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Västerås kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Västerås kommun ska vidta följande åtgärder

Säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte

1. Se till att rektorn informerar och förbereder all personal och elever innan den 25 maj 2026 om hur de ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om allvarlig våldssituation samt genomför övningar enligt skolans plan. Huvudmannen ska lämna in dokumentation av hur och när ett sådant informations- och övningstillfälle har genomförts samt en deltagarlista i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 a punkt 2, 6 a kap. 3 § punkt 2 skollagen)
2. Se till att rektorn vidtar åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till skolenheten under tid när verksamheten pågår. Huvudmannen ska redogöra för skolans rutiner för hur besök av utomstående personer ska hanteras och hur obehöriga personer kan avvisas från enheten. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 a kap. 4 § skollagen)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun en anmärkning rörande brister avseende skolans plan mot kränkande behandling.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att utbildningen är anpassad efter varje elev, undervisning under ledning av lärare samt extra anpassningar.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:12116) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 inlett en tillsyn av Arena Utbildning Komvux i Västerås kommun. Västerås kommun är ansvarig huvudman för de frivilliga skolformerna i Västerås kommun. Arena Utbildning bedriver sin verksamhet centralt i Västerås.

Skolinspektionen har avgränsat tillsynen till att gälla undervisningen i grundläggande utbildning. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Arena Utbildning följer gällande bestämmelser om utbildningen är anpassad efter varje elev, undervisning under ledning av lärare, extra anpassningar, plan mot kränkande behandling samt säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn, samt lektionsobservationer mellan den 21 och 23 januari 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat individuella studieplaner för elever som läser grundläggande utbildning, skolans likabehandlingsplan från januari 2025 respektive december 2025, skolans krisplan, skolans beredskapsplan samt skolans rutin vid dödligt våld. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Beredskapsplan och det löpande beredskapsarbetet

Skolinspektionen har under tillsynsbesöket tagit del av skolans beredskapsplan daterad 1 januari 2026, krisplan samt Rutin för hantering av pågående dödligt våld (PDV). Av PDV framgår en handlingsplan, rollfördelning och ansvar, åtgärder att vidta vid misstanke om pågående dödligt våld, riskbedömning, förebyggande åtgärder samt plan för övning och uppföljning.

Elever uppger i intervju att de inte har kännedom om någon beredskapsplan. Vidare uppger elever att de inte fått information från skolan om hur de ska agera vid våldssituationer eller hot om våldssituationer. Två elever uppger vid intervju att de har varit med om en brandövning vid skolan.

I intervju med lärare uppger en lärare att det finns en beredskapsplan som finns tillgänglig digitalt för skolans personal och att skolan har uppmärksammat personalen om att läsa den reviderade planen. Lärare uppger också i intervju att de inte vet om det finns något löpande arbete för att säkerställa en beredskap eller identifiera sårbarheter och säkerhetsrisker vad gäller allvarliga våldssituationer eller hot om allvarliga våldssituationer. Studie- och yrkesvägledare uppger i intervju att det finns en beredskapsplan vid brand men att det inte finns något arbete för att hantera allvarliga våldssituationer eller hot om allvarliga våldssituationer eller för att identifiera säkerhetsrisker. På fråga om lärare vet hur de ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om sådan, uppgav lärare att de vet var nödutgångar finns och att de blivit tillsagda att alltid ha sin telefon med sig. Studie- och yrkesvägledare uppger i intervju att det inte finns någon rutin eller plan för hur personalen ska agera vid våldssituation eller hot om våldssituation.

Av PDV:n framgår att vid misstanke om pågående dödligt våld att man ska varna och skydda och då ska dörrar låsas. I intervjuer uppger personal att det inte går att låsa klassrummen, något som rektorn i intervju uppger inte stämmer, alla lektionssalar går att låsa.

Rektorn uppger att det finns en beredskapsplan som all personal har tillgång till. Vidare uppger rektorn att planen är relativt ny för skolan och att det pågår ett arbete med den. Rektorn uppger att skolan har gått igenom vad personal ska tänka på om de skulle behöva fly, ta skydd och larma samt att alla lärare ska ha med sig sina telefoner så de kan larma varandra genom dem. Rektorn uppger att de inte har genomfört en övning med personalen avseende inrymning. Rektorn uppger att skolan bedriver ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap vad gäller allvarliga våldssituationer eller hot om allvarliga våldssituationer och att de informerar nya elever om var de kan finna informationen om detta.

Obehöriga nekas tillträde

Elever och personal vid skolan uppger i intervju att det är elever och personal vid skolan som får vistas i skolans lokaler och att det krävs kod för att komma in i byggnaden. Elever uppger att dörren är trasig ibland och står öppen av annan anledning. Lärare uppger även att porten in i byggnaden är ett problem, den är försedd med kod men den står ofta öppen.. Rektorn uppger att för att komma in i entrédörren till verksamheten behövs kod, och koden till dörren byts regelbundet. Rektorn uppger även att skolan haft problem med att porten inte alltid går i lås och att den behöver fixas ofta. Utöver det uppger rektorn att skolan inte vidtagit några ytterligare åtgärder för att begränsa tillträdet till verksamheten.

Elever, lärare och studie- och yrkesvägledare uppger att det händer att det vistas obehöriga i skolan och att det inte förekommer någon kontroll av de som befinner sig på skolan. Lärare och studie- och yrkesvägledare uppger att de avvisar obehöriga om de påträffas i lokalerna. Studie- och yrkesvägledare uppger att det inte finns någon rutin för att hålla obehöriga borta. Rektorn uppger att det kan vistas obehöriga i skolans lokaler och att rektorn själv går runder i lokalerna och påträffas det en obehörig person i lokalerna så avvisas de.

Rättslig reglering

Beredskapsplan och det löpande beredskapsarbetet

Huvudmannen ska se till att det på varje skolenhet finns en beredskapsplan som anger de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, och att det bedrivs ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer. (6 a kap. 3 § skollagen)

I förarbetena till ovan bestämmelse anges att det av en beredskapsplan ska framgå hur personal, barn och elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation, och att planen bör innehålla en planläggning för hur utrymning, inrymning och utestängning kan genomföras. Planen bör även inbegripa en översyn av de fysiska förutsättningarna i verksamhetens lokaler för att t.ex. identifiera säkra tillflyktsplatser, samt innefatta en rollfördelning som tydliggör vem som ansvarar för en specifik uppgift när en allvarlig våldssituation uppstår. (prop. 2024/25:160 s. 46, 157)

Vidare anges i förarbetena att ett löpande arbete med beredskap innefattar att personal genomför övningar för t.ex. inrymning, utrymning och utestängning. Utbildning, planering och i vissa fall anpassningar i den fysiska miljön eller tekniska hjälpmedel kan också utgöra inslag i ett löpande arbete för att stärka beredskapen att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer. Förutsättningarna ser emellertid olika ut vid olika verksamheter och det lämnas därför i huvudsak åt huvudmannen att avgöra vilka konkreta åtgärder som är motiverade. Inom ramen för det löpande arbetet måste det säkerställas att personal, elever och barn får information om planeringen och de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. Att arbetet ska ske löpande innebär att huvudmannen måste se till att det sker ett kontinuerligt arbete för att identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter och att beredskapsplanen eller andra säkerhetsåtgärder uppdateras eller ändras när omständigheterna medför ett behov av detta. (prop. 2024/25:160 s. 41, 44, 157 och 158)

Obehöriga nekas tillträde

Huvudmannen ska se till att det på varje skolenhet vidtas åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till enheten under tid när verksamheten pågår. (6 a kap. 4 § skollagen)

I förarbetena konstateras att om det saknas rutiner och riktlinjer för när utomstående ska ha rätt eller möjlighet att vistas på en skolenhet kan det lätt uppstå gråzoner och oklarheter kring vilka som har rätt att vistas där. Rutinerna bör syfta till att tydliggöra hur utomstående besökare ska agera om de vill besöka t.ex. skolan, hur skolan ska agera för att ta emot sådana besökare och hur obehöriga personer kan avvisas från enheten. Rutiner kan exempelvis handla om att besök ska anmälas på ett visst sätt, att personal ska möta upp besökare vid entrén, att besökare ska bära besöksbricka eller liknande och att skolpersonal ska fråga utomstående som de inte känner igen varför de är där. Rutiner och riktlinjer måste vidare kommuniceras utåt på ett ändamålsenligt sätt. (prop. 2024/25:160 s. 59)

Det framgår även av förarbetena att andra åtgärder som behöver vidtas är att se till att det finns tillträdesbegränsningar. Sådana kan vara fysiska i form av t.ex. grindar och lås men det kan också handla om att se till att

enhetens område är tydligt markerat och att de villkor som gäller för att vistas på området kommuniceras utåt på ett tydligt sätt. Vid samnyttjande av lokaler och ytor behöver åtgärder vidtas för att tydliggöra gränserna mellan det område som enbart disponeras av skolan och gemensamt nyttjade ytor. Det måste vid varje skolenhet övervägas vilka åtgärder som i det enskilda fallet är nödvändiga och möjliga för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till området. De olika förutsättningar som gäller för olika enheter innebär att olika åtgärder kan vara aktuella. Det kan i ett antal fall vara omöjligt för en enhet att säkerställa att obehöriga – även om de inte ges tillträde – inte rent faktiskt kan bereda sig tillträde till verksamhetens område. Bestämmelsen innebär inte ett krav på att varje möjlighet för en utomstående person att ta sig in på området undanröjs, genom exempelvis fysiska säkerhetslösningar eller genom att personal övervakar skolområdet. Om en obehörig person uppmärksammas på området måste emellertid åtgärder vidtas för att förmå denna att lämna området. (prop. 2024/25:160 s. 159)

Skolinspektionens bedömning

Beredskapsplan och det löpande beredskapsarbetet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i verksamhetens säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte.

Av utredningen framgår att det visserligen finns en beredskapsplan i dokumentet PDV på skolan, däremot är beredskapsplanens innehåll inte känt bland elever eller personal. PDV-dokumentet innehåller en rollfördelning och information om vilka åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, men detta är inte känt av personal och elever. Av skolförfattningarna framgår att det inom ramen för det löpande säkerhetsarbetet måste säkerställas att personal och elever får information om planeringen och de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation samt att personal genomför övningar enligt planen för till exempel inrymning, utrymning eller utestängning. Att personal och elever inte har kunskap om beredskapsplanen som gäller för verksamheten, vilka åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation samt att övningar som till exempel inrymning inte genomförs är en brist.

Obehöriga nekas tillträde

Av utredningen framgår visserligen att skolan informerar elever om vilka som är behöriga att vistas i skolans lokaler samt att rektorn, lärare och studie- och yrkesvägledaren avvisar obehöriga som vistas i skolans lokaler. Utredningen visar samtidigt att det saknas rutiner för att neka obehöriga personer tillträde till skolenheten samt att skolans åtgärder om tillträdesbegränsningar inte är tillräckliga.

Av skollagen framgår att huvudmannen ska vidta åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till skolenheten under tid när verksamheten pågår. Av förarbeten framgår även att åtgärder behöver vidtas att se till att det finns tillträdesbegränsningar. Att skolan saknar rutiner för hur besök av utomstående personer ska hanteras samt tillträdebegränsningar är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Västerås kommuns verksamhet vid Arena Utbildning uppfyller inte författningarnas krav vad gäller säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte. Det finns därför skäl att förelägga Västerås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har fått ta del av två likabehandlingsplaner, som även utgör skolans planer mot kränkande behandling, daterade 1 januari 2025 och 10 december 2025. Den senaste planen innehåller bland annat syfte, övergripande mål, rutin för att tidigt upptäcka trakasserier eller kränkning, rutin för utredning, förebyggande åtgärder, uppföljning och utvärdering. Det framgår även av planen att utvärdering sker genom elevenkäter vilka genomförs 1-2 gånger per år. Den senaste planen saknar samtidigt en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan har genomförts.

Under skolbesöket noterade utredarna att en förenklad version av likabehandlingsplanen satt uppsatt på väggarna i skolans lokaler, på ett flertal platser och på varje våningsplan.

Elever, lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn uppger samtliga vid intervjuer att det inte förekommer kränkningar på skolan.

Elever uppger vid intervju att de känner till att skolan har en likabehandlingsplan. Rektorn uppger att eleverna, under en informationsträff får ta del av planen. Vidare uppger rektorn att eleverna

har varit delaktiga i utarbetandet av planen som är daterad i januari 2025. Rektorn uppger även att det är rektorn som ansvarar för arbetet med planen årsvis, att just nu har rektorn och ledningsgruppen arbetat fram ett råmaterial som ska tas med lärarna vid kommande APT och därefter med eleverna vid ett elevrådsmöte. Rektorn uppger att elever och lärare tar del av planen via skolans lärplattform samt att en enklare version av planen sitter uppsatt på väggarna i skolans lokaler.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. (6 kap. 7 § skollagen)

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Västerås kommun inte uppfyller författningarnas krav vad gäller arbetet med planen mot kränkande behandling i den tillsynade verksamheten.

Av skollagen framgår att planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Att verksamhetens senaste plan mot kränkande behandling saknar en redogörelse för hur de tidigare planerade åtgärderna har genomförts är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Västerås kommuns verksamhet vid Arena Utbildning uppfyller inte författningarnas krav vad gäller planen mot kränkande behandling. Utredningen visar att det i verksamhetens två senaste plan mot kränkande behandling saknas redogörelser för vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under kommande år. Av utredningen framgår samtidigt att det inte förekommer några kränkningar vid skolan. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Västerås kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Varje elev ges utbildning utifrån sina behov och förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utbildningen är anpassad efter varje elev

Elever uppger i intervju att utbildningen planeras efter elevernas förutsättningar med hjälp av studie- och yrkesvägledaren och genom den individuella studieplanen. Lärare uppger i intervju att elevernas utbildning alltid anpassas efter elevernas individuella behov och att lärarna är involverade i utformningen av elevernas individuella studieplan.

Studie- och yrkesvägledaren och rektorn uppger i intervju att undervisningen inom grundläggande vuxenutbildning är anpassad efter varje elev och att varje elev ges stöd utifrån sina individuella mål, behov och förutsättningar. Detta sker till exempel genom att alla elever har en upprättad individuell studieplan samt erbjuds stöd av studie- och yrkesvägledare genom sina studier. Elever, lärare och studie- och yrkesvägledare uppger att eleverna får hjälp med att anpassa utbildningens studietakt efter elevens behov.

Undervisning under ledning av lärare

Av inkommen dokumentation framgår att undervisande personal på grundläggande utbildning på Arena Utbildning består av fem lärare, varav fyra av dem är legitimerade och behöriga för sin undervisning. Den lärare som saknar lärarlegitimation är i slutet av sin lärarutbildning.

Elever uppger att de alltid har samma lärare vid deras lektioner och att undervisningen sker på plats i lektionssal på skolan. Lärare uppger att det alltid är lärare som planerar och leder undervisningen och vid planerad frånvaro tar skolan in vikarier. Rektorn uppger att det är lärarna som planerar undervisningen, håller i undervisningen och betygsätter eleverna

Extra anpassningar

Elever beskriver vid intervjuer att de får den hjälp som de behöver för att klara studierna. Vidare uppger elever att de kan få enskild hjälp av sina lärare. Lärare uppger att om en lärare befärar att en elev inte kommer uppfylla betygskriterier ges eleven extra anpassningar inom ramen för undervisningen. Lärare uppger vidare att de ger extra anpassningar på både gruppnivå och individnivå i klassrummet. Rektorn uppger vid intervju att det finns fungerande rutiner för arbetet med extra anpassningar. Rektorn uppger vidare att lärarna identifierar elevernas eventuella behov av extra anpassningar genom de olika moment som eleverna ska klara i kursen och i inledningen av kursen görs ett test vilket ger en tidig

indikation på elevens nivå. Extra anpassningar dokumenteras i skolans lärplattform och följs upp genom samtal mellan lärare och elev. Rektorn involveras för de elever som behöver mer stöd än vad som kan ges genom extra anpassningar, det är rektorn som har det mer övergripande ansvaret för att eleverna får rätt insatser.

Elever, lärare och rektorn uppger att om det finns ytterligare behov av stöd så har kommunens vuxenutbildning läsläsningsstöd och lärcentrum där eleverna kan få stöd i sina studier.

Rättslig reglering

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar (20 kap. 2 § skollagen).

I vuxenutbildning ska hänsyn tas till de enskilda elevernas olika förutsättningar, behov och kunskapsnivå. Det finns också olika vägar att nå målen. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen.

Vuxenutbildningen ska stödja de elever som under sin studietid har behov av att kombinera utbildning och arbete. Flexibilitet ska alltid eftersträvas när det gäller utbildningen och det kan handla om plats för utbildningens genomförande, tid, studietakt, studieform och sätt att lära (förordning om läroplan för vuxenutbildningen (SKOLFS 2012:101), avsnitt 1, En likvärdig utbildning).

Med undervisning avses processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får, som huvudregel, bedriva undervisningen (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen).

En legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver. Detsamma gäller en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 2 kap. 13 § tredje stycket och den som bedriver undervisning i fall som avses i 2 kap. 17 § och 18 § andra stycket 1–3 (2 kap. 15 § skollagen).

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 3 kap. 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet. (3 kap. 5 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Tonny Johansson

Beslutsfattare

Signerat av: Tonny Johansson

X Åsa Olsson

Föredragande

Signerat av: Åsa Olsson

I ärendets slutliga handläggning har även Caroline Turan och Tomas Wiederholm medverkat.